TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2014. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 19. panta 2. punkts — Direktīva 2004/83/EK — Obligātie standarti bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanai — Persona, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību — 15. panta b) punkts — Pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī — 3. pants — Labvēlīgāki standarti — Ar smagu slimību sirgstošs pieteikuma iesniedzējs — Atbilstošas ārstēšanās iespējas izcelsmes valstī neesamība — 28. pants — Sociālā aizsardzība — 29. pants — Veselības aprūpe

Lieta C-542/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour constitutionnelle* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 26. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 17. oktobrī, tiesvedībā

Mohamed M'Bodj

pret

État belge .

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *V. Skouris*, priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*], M. Bergere [*M. Berger*] un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 24. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *M. M'Bodj* vārdā – *S. Benkhelifa*, *avocate*,

— Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet* un *T. Materne*, pārstāvji, kuriem palīdz *J.-J. Masquelin*, *D. Matray*, *J. Matray*, *C. Pironť* un *N. Schynts*, *avocats*,

* Tiesvedības valoda – franču.

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *B. Beutler*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *M. Michelogiannaki*, pārstāve,

— Francijas valdības vārdā – *F.-X. Bréchot* un *D. Colas*, pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *C. Banner*, *barrister*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *R. Troosters*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2014. gada 17. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp., ar labojumiem – OV 2005, L 204, 24. lpp., un OV 2011, L 278, 13., lpp.) 2. panta e) un f) punktu, 15. un 18. pantu, 20. panta 3. punktu un 28. un 29. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *M. M'Bodj*, Mauritānijas valstspiederīgo, un *État belge* par to, ka Sociālā nodrošinājuma federālais valsts dienests ir noraidījis viņa pieteikumu attiecībā uz ienākumu aizstāšanas un integrācijas pabalstu.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

3 Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECTK"), kura parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā, 3. pantā "Spīdzināšanas aizliegums" ir paredzēts:

"Nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem."

Savienības tiesības

4 Direktīvas 2004/83 preambulas 5., 6., 9., 10., 24. un 26. apsvērums ir formulēti šādi:

"(5) Tamperes secinājumi arī paredz, ka noteikumi par bēgļu statusu jāpapildina ar pasākumiem par alternatīviem aizsardzības veidiem, piedāvājot atbilstošu statusu jebkurai personai, kam nepieciešama šāda aizsardzība.

(6) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiska aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, lai šīm personām visās dalībvalstīs būtu pieejams minimālais pabalstu līmenis.

[..]

(9) Šī direktīva neattiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kam atļauts palikt dalībvalstu teritorijā ne tādēļ, ka viņiem nepieciešama starptautiska aizsardzība, bet pamatojoties uz diskrecionāri pieņemtu lēmumu līdzjūtības vai humānu iemeslu dēļ.

(10) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [turpmāk tekstā – "Harta"]. Šī direktīva jo īpaši cenšas nodrošināt, ka pilnībā tiek respektēta cilvēka cieņa un patvēruma pieteikuma iesniedzēja un viņu pavadošo ģimenes locekļu tiesības uz patvērumu.

[..]

(24) Jānosaka arī obligātie standarti, lai definētu alternatīvo aizsardzības statusu un noteiktu tā saturu. Alternatīvajai aizsardzībai jābūt komplementārai un tai jābūt papildus tai bēgļu aizsardzībai, kāda paredzēta [..] [Konvencijā par bēgļu statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 (1954))].

[..]

(26) Risks, kādam vispārīgi pakļauti valsts iedzīvotāji vai valsts iedzīvotāju daļa, parasti pats par sevi nerada individuālus draudus, kas būtu kvalificējami kā būtisks kaitējums."

5 Šīs direktīvas 2. panta a), c), e), f) un g) punktā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

a) "starptautiska aizsardzība" ir bēgļa un alternatīvais aizsardzības statuss, kā noteikts d) un f) apakšpunktā;

[..]

c) "bēglis" ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras piederīgais šī persona ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzīb[u] [..];

[..]

e) "persona, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, [..] un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzīb[u];

f) "alternatīvais aizsardzības statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga uz alternatīvo aizsardzību;

g) "starptautiskās aizsardzības pieteikums" ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvo aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu."

6 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

"Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas kvalificējams kā bēglis vai persona, kura tiesīga uz alternatīvo aizsardzību, un noteiktu starptautiskās aizsardzības saturu, ciktāl šādi standarti savienojami ar šo direktīvu."

7 Šīs pašas direktīvas 6. pants ir formulēts šādi:

"Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki ir:

a) valsts;

b) partijas vai organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu;

c) nevalstiski dalībnieki, ja var apliecināt, ka a) un b) apakšpunktā minētie dalībnieki, ieskaitot starptautiskās organizācijas, nav spējīgi vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu [..]."

8 Direktīvas 2004/83 V nodaļas "Pretendēšana uz alternatīvo aizsardzību" 15. pantā "Smags kaitējums" ir noteikts:

"Smagu kaitējumu veido:

a) nāves sods vai tā izpilde, vai

b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī, vai

c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā."

9 Saskaņā ar šīs direktīvas 18. pantu:

"Dalībvalstis piešķir alternatīvo aizsardzības statusu [..] valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas tiesīgs uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar II un V nodaļu."

10 Minētās direktīvas 20. panta 3. punktā ir precizēts:

"Īstenojot [VII] nodaļu, dalībvalstis ņem vērā mazāk aizsargātu personu, piemēram, nepilngadīgo, nepavadītu nepilngadīgo, invalīdu, vecu ļaužu, grūtnieču, tādu vecāku, kas viens pats bez otra no vecākiem ir kopā ar nepilngadīgiem bērniem, un personu, kas bijušas pakļautas spīdzināšanai, izvarošanai vai citai nopietnai psiholoģiskai, fiziskai vai seksuālai vardarbībai, īpašo situāciju."

11 Šīs pašas direktīvas 28. un 29. pantā, kas ietverti tās VII nodaļā, bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem ir paredzēta sociālās palīdzības piešķiršana un pieeja veselības aprūpei.

Beļģijas tiesības

12 1980. gada 15. decembra Likuma par ārzemnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu, redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "1980. gada 15. decembra likums"), 9.b panta 1. punktā ir noteikts:

"Ārzemnieks, kurš uzturas Beļģijā, kurš ir pierādījis savu identitāti atbilstoši 2. punktam un kuram ir tāda slimība, kas ir saistīta ar reālu risku viņa dzīvībai vai viņa fiziskajai integritātei vai reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja viņa izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš uzturas, vispār nav pieejama atbilstoša ārstēšana, var lūgt ministram vai tā pilnvarotajai personai atļauju uzturēties Karalistē."

13 1980. gada 15. decembra likums 48/4. pants ir formulēts šādi:

"1. punkts. Alternatīvais aizsardzības statuss tiek piešķirts ārzemniekam, kuru nevar uzskatīt par bēgli un kurš nevar atsaukties uz 9.b pantu, un attiecībā uz kuru ir nopietns pamats uzskatīt, ka, ja viņš tiktu izraidīts atpakaļ uz savu izcelsmes valsti vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest smagu kaitējumu, kas norādīts 2. punktā, un kurš nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt šīs valsts aizsardzību, ja vien uz viņu nav attiecināmas 55/4. pantā paredzētās izņēmuma klauzulas.

2. punkts. Smags kaitējums ir:

a) nāvessoda piespriešana vai izpilde vai

b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana vai izturēšanās viņa izcelsmes valstī, vai

c) smagi draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ iekšēja vai starptautiska bruņota konflikta gadījumā."

14 1987. gada 27. februāra Likuma par invaliditātes pabalstiem (turpmāk tekstā –"1987. gada 27. februāra likums") 4. pantā ir noteikts:

"1. punkts. Pabalsti, kas ir paredzēti 1. pantā, var tikt piešķirti vienīgi personai, kuras reālā dzīvesvieta ir Beļģijā un kas ir:

1. beļģis;

2. Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais;

[..]

5. bēglis [..]

[..].

2. punkts. Karalis, izdodot Ministru Padomes apspriestu dekrētu, saskaņā ar tajā ieviestajiem nosacījumiem, var paplašināt šī likuma piemērošanas jomu attiecībā uz citām personu kategorijām, kuras nav minētas 1. punktā un kuru reālā dzīvesvieta ir Beļģijā.

[..]"

15 Ar Karaļa 2009. gada 9. februāra dekrētu, ar ko grozīts Karaļa 2006. gada 17. jūlija dekrēts, ar kuru izpilda 1987. gada 27. februāra Likuma par invaliditātes pabalstiem 4. panta 2. punktu, karalis ir paplašinājis likuma piemērošanas jomu, no 2007. gada 12. decembra attiecinot to uz ārzemniekiem, kas ir reģistrēti iedzīvotāju reģistrā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

16 *M. M'Bodj* Beļģijā ieradās 2006. gadā 3. janvārī. Viņš iesniedza patvēruma pieteikumu un pēc tam pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai medicīnisku iemeslu dēļ, kuri abi tika noraidīti, un par šiem noraidošajiem lēmumiem viņš cēla vairākas prasības bez labvēlīga iznākuma.

17 2008. gada 27. maijā *M. M'Bodj*, pamatojoties uz 1980. gada 15. decembra likuma 9.b pantu, iesniedza jaunu pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai medicīnisku iemeslu dēļ, pamatojot to ar būtiskām ciešanām, kuras viņam esot radītas pēc uzbrukuma, kura upuris viņš bija Beļģijā. Šis pieteikums 2008. gada 19. septembrī tika atzīts par pieņemamu, kā rezultātā ieinteresētā persona tika reģistrēta ārzemnieku reģistrā.

18 Pēc vispārēja atzinuma saņemšanas, kurā ir atzīts pelnītspējas kapacitātes samazinājums un patstāvības zaudējums, *M. M'Bodj* 2009. gada 21. aprīlī iesniedza pieteikumu attiecībā uz ienākumu aizstāšanas un integrācijas pabalstu.

19 2009. gada 5. oktobrī Sociālā nodrošinājuma federālais valsts dienests šo pieteikumu noraidīja, jo *M. M'Bodj* neatbilda 1987. gada 27. februāra likuma 4. panta 1. punktā paredzētajiem valstspiederības nosacījumiem. Turklāt šī iestāde konstatēja, ka *M. M'Bodj* esot reģistrēts ārzemnieku reģistrā un ka viņam tātad neesot tiesību uz dzīvesvietu Beļģijā.

20 2009. gada 31. decembrī *M. M'Bodj* cēla prasību par lēmumu, ar kuru minētais pieteikums ir noraidīts, *Tribunal du travail de Liège* [Ljēžas Darba lietu tiesā].

21 Neatkarīgi no šīs prasības celšanas 2010. gada 17. maijā *M. M'Bodj* tika atļauts uz nenoteiktu laiku uzturēties Beļģijā viņa veselības stāvokļa dēļ.

22 Ar 2012. gada 8. novembra spriedumu *Tribunal du travail de Liège* nolēma uzdot prejudiciālu jautājumu *Cour constitutionnelle*, lai būtībā noskaidrotu, vai ar 1987. gada 27. februāra likuma 4. pantu tiek pārkāptas noteiktas Beļģijas konstitūcijas tiesību normas, lasot tās kopā ar Direktīvas 2004/83 28. panta 2. punktu, ciktāl no tā ir izslēgta pabalstu piešķiršana personām ar invaliditāti, kuras Beļģijā uzturas, pamatojoties uz 1980. gada 15. decembra likuma 9.b pantu, un kurām šī iemesla dēļ ir piešķirts šajā direktīvā paredzētais starptautiskas aizsardzības statuss, lai gan tajā ir atļauta šo pabalstu izmaksāšana bēgļiem, attiecībā uz kuriem, pēc šīs tiesas domām, ir paredzēta šī pati starptautiskā aizsardzība.

23 Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Cour constitutionnelle* konstatēja, ka, lai gan tā jau ir lēmusi par prejudiciālo jautājumu, kurš attiecās uz šo atšķirīgo attieksmi starp šīm divām ārzemnieku kategorijām, šajā jautājumā tai netika lūgts ņemt vērā Direktīvu 2004/83.

24 Šādos apstākļos *Cour constitutionnelle* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [2004/83] 2. panta e) un f) punkts, 15., 18., 28. un 29. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ne tikai personai, kurai, pamatojoties uz tās pieteikumu, neatkarīga dalībvalsts iestāde ir piešķīrusi alternatīvo aizsardzības statusu, ir jābūt tiesīgai uz šīs direktīvas 28. un 29. pantā paredzēto sociālo aizsardzību un veselības aprūpi, bet arī ārzemniekam, kuram dalībvalsts administratīvā iestāde ir atļāvusi uzturēties šīs dalībvalsts teritorijā un kurš cieš no tādas slimības,

kas ir saistīta ar reālu risku viņa dzīvībai vai viņa fiziskajai integritātei vai reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja viņa izcelsmes valstī vai dzīvesvietas valstī vispār nav pieejama atbilstoša ārstēšana?

2) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir sniedzama atbilde, kas paredz, ka abu aprakstīto kategoriju personām ir jābūt tiesīgām uz šīs pašas direktīvas 20. panta 3. punktā, 28. panta 2. punktā un 29. panta 2. punktā paredzēto sociālo aizsardzību un veselības aprūpi, vai tie ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm uzliktais pienākums ņemt vērā mazāk aizsargātu personu, piemēram, invalīdu, īpašo situāciju nozīmē, ka tām ir jāpiešķir 1987. gada 27. februāra [l]ikumā [..] paredzētie pabalsti, ņemot vērā, ka, pamatojoties uz 1976. gada 8. jūlija Konstitutīvo likumu par publiskajiem sociālās aprūpes centriem, saistībā ar invaliditāti var tikt piešķirta sociālā palīdzība?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

25 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/83 28. un 29. pants, lasot to kopā ar tās 2. panta e) punktu un 3., 15. un 18. pantu, ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalstij ir pienākums sniegt šajos pantos paredzēto sociālo aizsardzību un veselības aprūpi trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tiesīgs uzturēties šīs dalībvalsts teritorijā saskaņā ar valsts tiesību normām, kādas tiek aplūkotas pamatlietā un kurās ir paredzēts minētajā dalībvalstī atļaut uzturēties ārzemniekam, kuram ir tāda slimība, kas izraisa reālu risku viņa dzīvībai vai viņa fiziskajai integritātei vai reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja šī ārzemnieka izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš uzturējās pirms tam, vispār nav pieejama atbilstoša ārstēšanās.

26 No Direktīvas 2004/83 28. un 29. panta izriet, ka tie ir piemērojami personām, kurām ir piešķirts bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss.

27 Ir skaidrs, pirmkārt, ka pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā netiek reglamentēta trešo valstu valstspiederīgo, kas pamatoti baidās no vajāšanas, uzturēšanās atļaujas [piešķiršana] Direktīvas 2004/83 2. panta c) punkta izpratnē un, otrkārt, ka [šī valsts tiesiskā regulējuma] mērķis nav piešķirt bēgļa statusu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem uzturēšanās atļauja piešķirta uz tā pamata.

28 No tā izriet, ka Beļģijas Karalistei, piemērojot šīs direktīvas 28. un 29. pantu, pienākums piešķirt šajos pantos norādītos pabalstus trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir tiesīgi uzturēties Beļģijā saskaņā ar pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, būtu tikai tad, ja viņu uzturēšanās atļauja ir uzskatāma par tādu, kas izraisa alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu.

29 Saskaņā ar minētās direktīvas 18. pantu dalībvalstis šo statusu piešķir trešās valsts valstspiederīgajam, kas tiesīgs uz alternatīvo aizsardzību.

30 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pastāv trīs veidu smagi kaitējumi, kas ir definēti Direktīvas 2004/83 15. pantā un kas ir nosacījumi, kuriem ir jābūt izpildītiem, lai varētu uzskatīt, ka persona ir tiesīga uz alternatīvo aizsardzību, ja saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta e) punktu pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējam nosūtīšanas uz attiecīgo izcelsmes valsti gadījumā draudētu reāls risks ciest šādu kaitējumu (spriedumi *Elgafaji*, C-465/07, EU:C:2009:94, 31. punkts, un *Diakité*, C-285/12, EU:C:2014:39, 18. punkts).

31 Tā kā trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokļa pasliktināšanās riski, pret ko pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā ir sniegta aizsardzība, neizriet no tā, ka šim trešās valsts valstspiederīgajam veselības aprūpe ir tīši atteikta, un nav aptverti ar minētās direktīvas 15. panta a) un c) punktu, tad

šajās tiesību normās definētos kaitējumus veido attiecīgi nāves sods vai tā izpilde un smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

32 Direktīvas 2004/83 15. panta b) punktā smags kaitējums ir definēts kā trešās valsts valstspiederīgā sodīšana tā izcelsmes valstī, spīdzinot vai necilvēcīgi pazemojoši izturoties pret viņu.

33 No šīs tiesību normas skaidri izriet, ka tā ir piemērojama tikai attiecībā uz necilvēcīgo vai pazemojošo attieksmi, kas pieteikuma iesniedzējam piemērota tā izcelsmes valstī. No tā ir izsecināms, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis piešķirt alternatīvo aizsardzību tikai gadījumā, ja šī izturēšanās notiek pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī.

34 Turklāt daži kontekstam, kurā iekļaujas Direktīvas 2004/83 15. panta b) punkts, raksturīgie elementi ir jāņem vērā tāpat kā šīs direktīvas mērķi, interpretējot šo tiesību normu (šajā ziņā skat. spriedumu *Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost*, C-11/12, EU:C:2012:808, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Tā šīs direktīvas 6. pantā ir ietverts smaga kaitējuma dalībnieku saraksts, kas liecina par to, ka šādus kaitējumus ir jābūt radījušai trešās personas rīcībai un ka tie tātad nevar izrietēt vienīgi no vispārējām izcelsmes valsts veselības sistēmas nepilnībām.

36 Tāpat minētās direktīvas preambulas 26. apsvērumā ir precizēts, ka risks, kādam vispārīgi pakļauti valsts iedzīvotāji vai šo valsts iedzīvotāju daļa, parasti pats par sevi nerada individuālus draudus, kas būtu kvalificējami kā smags kaitējums. No tā izriet, ka ar smagu slimību sirgstoša trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokļa pasliktināšanās risks, ko rada atbilstošas aprūpes viņa izcelsmes valstī neesamība, turklāt nav runa par veselības aprūpes tīšu atteikumu šim trešās valsts valstspiederīgajam, nav pietiekams, lai izraisītu to, ka viņam tiek piešķirta alternatīvā aizsardzība.

37 Turklāt šāda interpretācija tiek apstiprināta ar Direktīvas 2004/83 preambulas 5., 6., 9. un 24. apsvērumu, no kuriem izriet, ka šajā direktīvā ir izvirzīts mērķis ar alternatīvās aizsardzības palīdzību papildināt to bēgļu aizsardzību, kāda ir paredzēta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā parakstītajā Konvencijā par bēgļa statusu, identificējot personas, kurām patiesi nepieciešama starptautiska aizsardzība (šajā ziņā skat. spriedumu *Diakité*, EU:C:2014:39, 33. punkts), tomēr tās piemērošanas jomā neietilpst personas, kuras ir tiesīgas uzturēties dalībvalstu teritorijās citu iemeslu dēļ, proti, rīcības brīvības ietvaros pieņemtu lēmumu un līdzjūtības vai humānu iemeslu dēļ.

38 Pienākums interpretēt Direktīvas 2004/83 15. panta b) punktu, ievērojot Hartas 19. panta 2. punktu (šajā ziņā skat. spriedumu *Abed El Karem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 43. punkts un tajā minētā judikatūra), saskaņā ar kuru neviens nevar tikt izraidīts uz valsti, kurā pastāv būtisks risks, ka pret viņu tiks izrādīta necilvēcīga vai pazemojoša attieksme, un, ņemot vērā ECTK 3. pantu, kuram tas būtībā atbilst (spriedums *Elgafaji*, EU:C:2009:94, 28. punkts), nevar atspēkot šo interpretāciju.

39 Šajā ziņā, protams, ir jānorāda, ka no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka, lai gan ārzemnieki, uz kuriem attiecināms viņu izraidīšanu atļaujošs lēmums, principā nav tiesīgi palikt valsts teritorijā, lai turpinātu saņemt pabalstu un medicīniski sociālos vai citus šīs valsts sniegtos pakalpojumus, tomēr lēmums izraidīt ar smagu fizisku vai garīgi slimību sirgstošu ārzemnieku uz valsti, kurā šīs slimības ārstēšanas iespējas ir mazākas, nekā tās ir pieejamas minētajā valstī, izņēmuma gadījumos var radīt šaubas no ECTK 3. panta viedokļa, ja pret minēto izraidīšanu vērstie humānie apsvērumi ir primāri (skat. it īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008. gada 27. maija spriedumu *N.* pret Apvienoto Karalisti, 42. punkts).

40 Tas, ka ar smagu slimību sirgstošs trešās valsts valstspiederīgais saskaņā ar ECTK 3. pantu, kā to ir interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, retos izņēmuma gadījumos nevar tikt izraidīts uz valsti, kurā nav atbilstošu ārstēšanās [iespēju], nenozīmē, ka ir viņam jāatļauj uzturēties dalībvalstī alternatīvās aizsardzības ietvaros atbilstoši Direktīvai 2004/83.

41 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Direktīvas 2004/83 15. panta b) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tajā definētais smagais kaitējums neaptver tādu situāciju, kurā necilvēcīga vai pazemojošas attieksme, kā tā ir minēta pamatlietā aplūkotajās tiesību normās, no kādas ar smagu slimību sirgstošs pieteikuma iesniedzējs varētu ciest atgriešanās savā izcelsmes valstī dēļ, ir atbilstošas aprūpes šajā valstī neesamības rezultāts; turklāt nav runa par veselības aprūpes tīšu atteikumu šim pieteikuma iesniedzējam.

42 Tomēr šīs direktīvas 3. pants ļauj dalībvalstīm ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai it īpaši noteiktu, kuras personas atbilst alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanas noteikumiem, ciktāl tomēr šādi standarti ir saderīgi ar minēto direktīvu (šajā ziņā skat. spriedumu *B* un *D*, C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 114. punkts).

43 Direktīvas 2004/83 3. pantā ietvertā atkāpe nepieļauj to, ka dalībvalsts ievieš vai saglabā standartus, atbilstoši kuriem personas, kas tiesīga uz tajā paredzēto alternatīvo aizsardzību, statuss tiek piešķirts ar smagu slimību sirgstošam trešās valsts valstspiederīgajam sakarā ar viņa veselības stāvokļa pasliktināšanās risku tādēļ, ka viņa izcelsmes valstī nav atbilstošu ārstēšanās [iespēju], jo šādas tiesību normas neatbilst šīs direktīvas tiesību normām.

44 Ņemot vērā šī sprieduma 35.–37. punktā ietvertos apsvērumus, tas būtu pretrunā Direktīvas 2004/83 vispārējai sistēmai un mērķiem, ja tajā paredzētie statusi tiktu piešķirti trešās valsts valstspiederīgajiem, kuri ir situācijās, kurām nav nekādas saiknes ar starptautiskās aizsardzības loģiku.

45 No tā izriet, ka tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais atbilstoši šīs direktīvas 3. pantam nevar tikt kvalificēts kā labvēlīgāka tiesību norma, lai noteiktu, kuras personas ir tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību. Trešās valsts valstspiederīgie, kuri ir tiesīgi uzturēties atbilstoši šādam tiesiskajam regulējumam, tātad nav alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji, attiecībā uz kuriem būtu piemērojams minētās direktīvas 28. un 29. pants.

46 Tas, ka dalībvalsts piešķir šādu valsts aizsardzības statusu citu iemeslu, nevis starptautiskās aizsardzības nepieciešamības dēļ šīs direktīvas 2. panta a) punkta nozīmē, t.i., pamatojoties uz rīcības brīvības ietvaros pieņemtu lēmumu un līdzjūtības vai humānu iemeslu dēļ, turklāt neietilpst tās piemērošanas jomā, kā ir norādīts minētās direktīvas preambulas 9. apsvērumā (spriedums *B* un *D*, EU:C:2010:661, 118. punkts).

47 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/83 28. un 29. pants, lasot to kopā ar tās 2. panta e) punktu un 3., 15. un 18. pantu, ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalstij nav jāsniedz šajos pantos paredzētā sociālā aizsardzība un veselības aprūpe trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tiesīgs uzturēties šīs dalībvalsts teritorijā saskaņā ar valsts tiesību normām, kādas tiek aplūkotas pamatlietā, kurās ir paredzēts minētajā dalībvalstī atļaut uzturēties ārzemniekam, kuram ir tāda slimība, kas izraisa reālu risku viņa dzīvībai vai viņa fiziskajai integritātei vai reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja šī ārzemnieka izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš uzturējās pirms tam, vispār nav pieejama atbilstoša ārstēšanās; turklāt nav runa par veselības aprūpes tīšu atteikumu šim minētajam ārvalstniekam šajā valstī.

Par otro jautājumu

48 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

49 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu 28. un 29. pants, lasot to kopsakarā ar tās 2. panta e) punktu un 3., 15. un 18. pantu, ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalstij nav jāsniedz šajos pantos paredzētā sociālā aizsardzība un veselības aprūpe trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tiesīgs uzturēties šīs dalībvalsts teritorijā saskaņā ar valsts tiesību normām, kādas tiek aplūkotas pamatlietā, kurās ir paredzēts minētajā dalībvalstī atļaut uzturēties ārzemniekam, kuram ir tāda slimība, kas izraisa reālu risku viņa dzīvībai vai viņa fiziskajai integritātei vai reālu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja šī ārzemnieka izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš uzturējās pirms tam, vispār nav pieejama atbilstoša ārstēšanās; turklāt nav runa par veselības aprūpes tīšu atteikumu šim minētajam ārzemniekam šajā valstī.

[Paraksti]